

XÂY DỰNG CƠ SỞ DỮ LIỆU PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÙNG TÂY NAM BỘ

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: TS. VŨ TUẤN ANH

Đề tài khoa học cấp Quốc gia

Cơ quan chủ trì: Trung tâm Nghiên cứu và Tư vấn về phát triển

Thời gian nghiên cứu: Năm 2019-2021

Vùng Tây Nam Bộ có vị trí đặc biệt quan trọng về phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an ninh quốc phòng đối với cả nước và là vùng trọng điểm về phát triển kinh tế, bảo đảm an ninh lương thực quốc gia, đem lại giá trị xuất khẩu lớn cho cả nước, giao thương với khu vực và thế giới. Hiện nay, do tác động của biến đổi khí hậu, nước biển dâng, xâm nhập mặn, sự gia tăng về tần suất cũng như cường độ của các hiện tượng thời tiết thủy văn bất thường, sự khai thác quá mức tài nguyên thiên nhiên của con người đã và đang đặt ra cho vùng Tây Nam Bộ những thách thức rất lớn.

Đề tài *Xây dựng cơ sở dữ liệu phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ* có tính cấp thiết cả về lý luận lẫn thực tiễn. Kết quả nghiên cứu của đề tài là nền tảng ban đầu để hình thành một cơ sở dữ liệu, tổng hợp từ các dữ liệu quá khứ, hiện tại và có khả năng cập nhật liên tục theo thời gian kết quả phân tích, dự báo; góp phần vào việc xây dựng chiến lược, hoạch định chính sách, quy hoạch và hỗ trợ ra quyết định ở tầm vĩ mô cũng như các tình huống cụ thể, khách quan trong hoạt động thực tiễn, có luận cứ

khoa học. Đây chính là điều kiện tiên quyết, quan trọng để phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ trong bối cảnh biến đổi khí hậu hiện nay, góp phần bảo đảm thực hiện các cam kết quốc tế quan trọng của Chính phủ Việt Nam.

Với kết cấu 8 phần, đề tài đã tập trung làm rõ một số nội dung cụ thể sau:

Một là, thu thập, hệ thống hóa, phân tích thông tin, tư liệu về phương pháp đo lường và đánh giá phát triển bền vững trên thế giới và ở Việt Nam; từ đó hình thành cơ sở lý thuyết về hệ thống cơ sở dữ liệu phát triển bền vững vùng.

Hai là, phân tích kinh nghiệm của các nước phát triển (Mỹ, Canada, Italia, Đức), các nước Đông Nam Á (Thái Lan, Malaysia, Lào, Philippines) và Trung Quốc về đo lường phát triển bền vững và xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu phát triển bền vững ở cấp quốc gia, cấp vùng và địa phương, từ đó rút ra nhận xét và bài học cho Việt Nam.

Ba là, khảo sát tổng thể tình hình phát triển vùng Tây Nam Bộ trong thời gian 20 năm qua; nghiên cứu, phân tích tính đặc thù về tự nhiên, kinh tế, xã hội, môi trường, thể chế quản trị phát triển, và các quan hệ liên kết liên

vùng và phân công, hợp tác quốc tế vùng Tây Nam Bộ; phân tích định hướng, mục tiêu và xu hướng phát triển dài hạn của vùng đặt trong bối cảnh phát triển quốc gia và quốc tế.

Bốn là, phân tích, so sánh các hệ thống chỉ tiêu đánh giá phát triển bền vững hiện có ở Việt Nam; rà soát và đánh giá hệ thống thông tin, dữ liệu hiện có ở cấp Trung ương, cấp vùng và tỉnh theo 115 mục tiêu phát triển bền vững đến năm 2030 của Việt Nam; trên cơ sở đó, bước đầu hình thành các luận cứ và nguyên tắc xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu và khung khổ cho hệ thống chỉ tiêu phát triển bền vững phù hợp với vùng Tây Nam Bộ.

Năm là, xây dựng bộ chỉ tiêu đánh giá phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ gồm 11 nhóm mục tiêu với 121 chỉ tiêu cụ thể. Thu thập số liệu thống kê và thông tin từ nhiều nguồn để hình thành hệ thống dữ liệu các chỉ tiêu đó trong khoảng thời gian từ năm 2010 đến năm 2019, phân theo cấp vùng, cấp tỉnh, thành phố.

Sáu là, tiến hành điều tra khảo sát bằng phỏng vấn hộ gia đình với quy mô 12.000 hộ (chia làm hai đợt) để bổ sung dữ liệu cho bộ chỉ tiêu phát triển bền vững vùng. Sử dụng bộ chỉ tiêu phát triển bền vững và số liệu đã thu thập để đánh giá sự phát triển vùng Tây Nam Bộ trong giai đoạn 2010-2019. Xây dựng hệ thống bản đồ về các chiều cạnh phát triển bền vững cho 13 tỉnh vùng Tây Nam Bộ (hệ thống chỉ tiêu theo các trụ cột kinh tế, xã hội, môi trường).

Bảy là, hình thành cơ sở dữ liệu về phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ, bao gồm các nội dung chủ yếu: 1) Cơ sở pháp lý và chính sách về phát triển bền vững; 2) Số liệu thống kê phát triển bền vững vùng và các tỉnh, huyện, xã; 3) Bản đồ thể hiện quá trình thực hiện các

chiều cạnh phát triển bền vững ở vùng Tây Nam Bộ. Những thông tin này đều được số hóa, tích hợp thành cơ sở dữ liệu, có thể được chuyển giao cho các đơn vị và cá nhân sử dụng qua các thiết bị lưu trữ thông tin số (đĩa CD, USB), cài đặt trên máy tính. Cơ sở dữ liệu này đã được đề tài đưa lên mạng internet thông qua website “Dữ liệu Phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ” tại địa chỉ <http://ptbv-tnb.vn>. Các đơn vị sử dụng (cơ quan, địa phương) có thể được trao quyền quản trị cơ sở dữ liệu để bổ sung cập nhật, khai thác thông tin.

Tám là, đưa ra một số kiến nghị về hệ thống tổ chức, cơ chế thu thập, cung cấp và sử dụng thông tin, dữ liệu phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ giai đoạn 2020-2030.

Tóm lại, kết quả nghiên cứu của đề tài đã có đóng góp vào hướng nghiên cứu mang tính liên ngành kinh tế - xã hội - văn hóa - môi trường trên nền tảng chung của lý thuyết phát triển bền vững. Các cách thức rà soát, lựa chọn hệ thống chỉ tiêu, xây dựng cơ sở dữ liệu cung cấp một khung khổ phương pháp luận cho các nghiên cứu tương tự đối với các vùng khác ở Việt Nam. Bên cạnh đó, các cơ quan hoạch định chính sách, các nhà nghiên cứu, các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp có thể sử dụng kết quả nghiên cứu của đề tài - cơ sở dữ liệu phát triển bền vững vùng Tây Nam Bộ - làm căn cứ xây dựng kế hoạch, chiến lược phát triển bền vững của vùng, của các địa phương, tổ chức và đơn vị trong vùng; đồng thời làm cơ sở theo dõi, đánh giá quá trình thực hiện các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội trong tương quan so sánh với kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của cả nước và các vùng lân cận ■

NGUYỄN PHƯƠNG giới thiệu